

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Вишивана Б.М.

ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ

Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту курсової роботи
для студентів освітнього ступеня магістр спеціальності
072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
освітньо-професійної програми
“Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”

Львів – 2023

Рекомендовано до друку
кафедрою фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 року)

Рецензенти:

Крупка Михайло Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка

Ванькович Данило Володимирович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка

Вишивана Б.М. Платіжні системи і технології: Методичні вказівки до виконання, оформлення та захисту курсової роботи для студентів освітнього ступеня магістр спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо-професійної програми “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023.
31 с.

© Б.М. Вишивана, 2023

© Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту ЛНУ імені Івана Франка

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Послідовність виконання курсової роботи.....	6
Вибір теми курсової роботи.....	6
Підбір інформаційних джерел, наукової літератури за темою роботи.....	6
Складання плану курсової роботи.....	7
Зміст та структура курсової роботи.....	9
Вимоги до оформлення курсової роботи.....	11
Правила цитування.....	13
Правила оформлення таблиць.....	14
Правила оформлення рисунків.....	15
Правила оформлення додатків.....	17
Брошурування та подання роботи на реєстрацію.....	18
Тематика курсових робіт.....	19
Розподіл балів за виконання і захист курсової роботи.....	20
Додаток А.....	22
Додаток Б.....	23
Додаток В.....	24
Додаток Д.....	25
Додаток Е.....	27
Додаток Ж.....	30

ПЕРЕДМОВА

Переважну частину платежів, які формують грошовий обіг держави, проводять в безготівковій формі у вигляді переміщення коштів у банківській системі. Тому в грошових системах важливого значення набуває регулювання безготівкового обігу. Для цього в їх складі створюють спеціальні платіжні системи, які є сукупністю принципів проведення платежів, платіжних інструментів, правил та процедур їх застосування для проведення платіжних операцій, а також інституційних структур, що його забезпечують.

Значення платіжних систем для економіки держави полягає у забезпеченні своєчасності та гарантованості, створенні можливості максимального прискорення платежів, проведення їх у режимі реального часу, що забезпечує високу швидкість обороту капіталу та економію трансакційних витрат. Нормативне визначення принципів, правил і процедур проведення платіжних операцій та створення механізму контролю за їх дотриманням сприяють посиленню довіри між учасниками платіжних відносин.

Ефективність, надійність, оперативність, економічність, зручність та безпечність платіжної системи сприяє зростанню економічної активності, розвитку бізнесу, фінансового ринку, зміцненню державних фінансів, підвищенню дієвості грошово-кредитної політики центрального банку держави.

Перелічене вище обґрунтовує актуальність вивчення дисципліни “Платіжні системи і технології” та виконання індивідуального завдання – курсової роботи студентами освітнього ступеня магістр спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо-професійної програми “Фінанси та інноваційно-інвестиційні технології”.

Мета написання курсової роботи з дисципліни “Платіжні системи і технології” полягає в поглибленні та узагальненні знань студентів щодо технологій проведення грошових переказів, обслуговування платежів, можливостей та переваг розрахунків за допомогою систем електронних платежів, розвитку навиків роботи з методичною і науковою літературою, удосконалення вміння систематизувати аналітичні дані та аргументувати власне бачення під час оформлення результатів проведеного дослідження.

Під час виконання курсової роботи студентам необхідно:

- продемонструвати глибоке розуміння теоретико-методологічних засад функціонування платіжних систем, проведення платіжних операцій;
- практикувати вміння працювати з аналітичними даними;
- аналізувати економічні процеси в платіжній сфері, діяльності надавачів платіжних послуг, використовуючи сучасний аналітичний інструментарій;
- вносити пропозиції щодо удосконалення роботи платіжних систем, діяльності надавачів платіжних послуг.

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності

СК 4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Фахові компетентності спеціалізації

СК 13. Здатність оцінювати тенденції, ризики та технології функціонування ринкових інститутів фінансової інфраструктури.

Програмні результати навчання

ПР 4. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР 6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР 17. Обґрунтовувати закономірності функціонування ринкових інститутів фінансової інфраструктури у контексті забезпечення розвитку національної економіки.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Вибір теми курсової роботи.
2. Підбір джерел інформації, літератури відповідно до теми дослідження і детальне ознайомлення з нею.
3. Складання плану курсової роботи.
4. Узгодження плану курсової роботи з науковим керівником.
5. Опрацювання нормативно-правової, методичної, наукової літератури та періодичних видань.
6. Виконання теоретичної та практичної частин роботи, її оформлення.
7. Реєстрація курсової роботи на кафедрі у терміни, визначені завданням.
8. захист курсової роботи.

Вибір теми курсової роботи. Тему курсової роботи студенти обирають із наведеної тематики та разом із планом узгоджують з керівником роботи.

За погодженням з керівником студент може змінити формулювання теми наукової роботи (розширити, звужити її) або запропонувати для дослідження власну тему.

Обираючи тему курсової роботи, необхідно враховувати:

- її актуальність;
- ступінь розробленості в науковій літературі;
- наявність публікацій у науковій літературі;
- практичне значення;
- зацікавленість у дослідженні цього напрямку;
- необхідність і можливість розроблення практичних рекомендацій.

Підбір інформаційних джерел, наукової літератури за темою курсової роботи. Перед складанням плану курсової роботи студентам потрібно ознайомитися з законодавчою та нормативно-правовою базою, монографіями, статтями у фахових наукових виданнях тощо за обраною тематикою.

Успішне виконання наукової роботи визначається правильно складеним планом.

План курсової роботи студенти складають самостійно, а науковий керівник його затверджує.

План роботи повинен відображати її основну ідею, найважливіші напрями і давати змогу розкрити зміст дослідження в цілому.

При складанні плану насамперед необхідно визначити приблизне коло питань, які будуть розглянуті в окремих розділах, і дати їм відповідні назви.

У плані курсової роботи потрібно подавати тільки назви розділів. Основна частина курсової роботи має складатися з *трьох розділів*.

У *першому розділі курсової роботи* необхідно розкрити основні теоретичні аспекти досліджуваної проблематики, а саме: поняття та сутність аналізованого явища чи процесу, основні етапи дослідження питання у вітчизняній та зарубіжній літературі, принципи, інструменти, методи дослідження за обраною тематикою, дискусійні та нерозв'язані проблеми, тенденції розвитку окремих секторів чи суб'єктів економічних систем із залученням якнайширшого фактичного матеріалу.

У цьому розділі подають інформацію про інструментарій дослідження, який буде використаний в наступних структурних частинах роботи. Це обґрунтовує необхідність розкриття переваг та недоліків кожного з методів дослідження, або відсутність єдиної точки зору щодо пояснення причин чи наслідків економічного явища. Завершення першого розділу роботи може містити загальні міркування щодо напрямів вивчення обраної проблеми у майбутньому.

Типові приклади формулювання назв першого розділу: “Економічна суть і функції ..”, “Теоретичні основи ...”, “Теоретичні засади ...”, “Поняття та структура ...”, “Сутність, причини виникнення і види ...”, “Поняття, принципи та напрями діяльності ...”, “Основи організації ...” та ін.

Другий розділ курсової роботи повинен містити виявлені студентом на основі вивчення та узагальнення аналітичних матеріалів функціональні зв'язки між окремими елементами національної економіки з відповідними висновками щодо доречності підтримання, посилення, послаблення чи припинення

існування таких залежностей. Це передбачає необхідність самостійного економічного, фінансового, статистичного та економіко-правового аналізу попередньо зібраної інформації за темою дослідження. Опис виявлених закономірностей повинен супроводжуватися причинно-наслідковим аналізом. Для зручності висвітлення аспектів досліджуваної проблеми та наочності презентування отриманих результатів необхідно використовувати таблиці та рисунки, зокрема графіки, діаграми, схеми.

У другому розділі роботи аналізують вітчизняну практику застосування теоретичних положень проблеми на загальнодержавному чи галузевому рівні залежно від обраної тематики. Під час використання статистичних даних студенти повинні орієнтуватися на їхню достовірність та відповідність часовим параметрам, а також обов'язково вказувати джерело інформації при наведенні аналітичної інформації і запозичених тез.

Типові приклади формулювання назви другого розділу: “Аналіз ... в Україні”, “Аналіз ефективності ...”, “Тенденції розвитку ... в Україні”, “Ефективність .... в Україні”, “Аналіз впливу ... на економіку України”, “Роль ... в економіці України”, “Вплив ... на економіку України” та ін.

Третій розділ курсової роботи має містити науково обґрунтовані рекомендації щодо напрямів усунення недоліків та покращення результатів діяльності окремих бізнес-структур, стратегії підвищення ефективності економічної політики держави, механізми проведення реформ та адаптації іноземного досвіду організації певного виду економічної діяльності до умов вітчизняної економіки.

Типові приклади формулювання назви третього розділу: “Удосконалення ... в Україні”, “Перспективи розвитку ... в Україні”, “Перспективи співпраці ... з Україною”, “Світовий досвід ... та перспективи його застосування в Україні”, “Напрями підвищення ефективності .... в Україні”, “Напрями стабілізації ... в Україні”, “Пріоритети розвитку ... в Україні” та ін.

Після затвердження теми і плану курсової роботи студенти поглиблено вивчають **літературні джерела** (законодавчі й нормативні акти, методики, монографії, наукові статті, звіти тощо) за обраною темою дослідження.

Ознайомлення з теоретичними аспектами теми наукової роботи доцільно розпочинати з підручників і навчальних посібників, де матеріал викладений послідовно та систематизовано. Водночас особливу увагу варто звернути на нормативно-правове забезпечення, періодичні видання, методичні рекомендації, збірники наукових праць, фахові журнали, оглядову аналітичну інформацію тощо. Вагому цінність мають наукові монографії; доцільним є використання студентами перекладної та іноземної літератури.

Виконання теоретичної та практичної частин роботи, її оформлення

Зміст та структура курсової роботи

Зміст курсової роботи повинен відповідати затвердженому науковим керівником плану і мати індивідуальний характер.

Робота має містити такі структурні елементи:

- титульний аркуш (Додаток А);
- завдання на виконання роботи (Додаток Б);
- зміст (Додаток В);
- вступ;
- основна частина – три розділи (Додаток Д);
- висновки;
- список використаних джерел (Додаток Е);
- додатки у разі необхідності (Додаток Ж).

У *вступі* обґрунтовують актуальність теми дослідження, наводять короткий огляд робіт українських та зарубіжних науковців, які досліджували аналогічну тематику, виокремлюють не вирішені питання, визначають мету і завдання роботи, об'єкт і предмет, методологічну та інформаційну основу її написання, наводять коротку характеристику розділів наукової роботи.

У першому розділі курсової роботи розкривають головні теоретичні аспекти досліджуваної проблематики відповідно до сучасних тенденцій розвитку економічної науки.

У другому розділі роботи аналізують вітчизняну практику застосування теоретичних положень проблеми. Використовуючи статистичні дані необхідно орієнтуватися на їхню достовірність та відповідність часовим параметрам, а також обов'язково вказувати джерело інформації під час наведення аналітичної інформації і запозичених тез.

Третій розділ курсової роботи має містити власне бачення автора щодо напрямів усунення недоліків і вирішення проблем, виявлених у другому розділі. Крім того в розділі доцільно обґрунтувати можливі стратегії підвищення ефективності економічної політики держави, механізми проведення реформ та адаптації іноземного досвіду організації певного виду економічної діяльності до умов вітчизняної економіки.

Обсяг кожного розділу курсової роботи має складати 7–8 сторінок.

У висновках до роботи підводять підсумки проведеного дослідження і наводять отримані результати відповідно до структури плану роботи. Вони повинні містити стислий огляд актуальності теми, зроблених оцінок та узагальнень під час аналізу проблеми, пропозицій автора. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати у читача уявлення про ступінь досягнення автором курсової роботи поставленої мети і завдань.

У списку використаних джерел в алфавітному порядку вказують законодавчі та нормативно-правові акти, спеціальну наукову та навчальну економічну літературу, звітність юридичних осіб, а також аналітичні матеріали з мережі Інтернет, інші інформаційні матеріали, використані під час проведення дослідження. Список використаних джерел має налічувати не менше 15 позицій.

Список використаних джерел оформляють згідно з установленими вимогами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 “Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання” (див. додаток. Е).

Головне призначення *додатків*, які не є обов'язковим компонентом курсової роботи, полягає у вивільненні основного тексту роботи від матеріалів допоміжного характеру. Кількість додатків не обмежена, але не рекомендується надмірне перенасичення ними роботи. У додатки можуть бути винесені:

- таблиці і рисунки, що займають одну повну сторінку і більше;
- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- звітність банків, чи небанківських фінансових установ тощо.

Правила оформлення додатків та ілюстрацій, винесених у додатки, наведені в додатку Ж.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу виконують відповідно до вимог, встановлених до таких наукових робіт.

Загальний обсяг курсової роботи має бути у межах 35 сторінок формату А4 друкованого тексту.

Текст розміщують на сторінці формату А4, яку обмежують *полями*: лівим — не менше 30 мм, правим — не менше 10 мм, верхнім та нижнім — не менше 15 мм. *Шрифт* набору тексту TimesNewRoman, кегль 14, інтервал (перед, після) – 0 пт, *міжрядковий інтервал* – 1,5 (у таблицях рекомендовано використовувати кегль 11 або 12 та інтервал між рядками 1,0). *Абзацний відступ* має бути однаковим у всій роботі і дорівнювати 1,0 см, *вирівнювання тексту* – по ширині.

Текст роботи нумерують. Титульний аркуш, завдання і зміст враховують до загального обсягу сторінок, але номер на них не ставлять. Сторінки лічать, починаючи з першої сторінки вступу (стор. 4) і закінчуючи останньою сторінкою списку використаних джерел. У всій роботі використовують наскрізну нумерацію сторінок. *Номер сторінки* розміщують у верхньому правому куті, розмір шрифту – кегль 10.

Додатки нумерують буквами української абетки (Додаток А, Додаток Б і т.д.).

Помилки та неохайність в оформленні тексту є підставою для зниження загальної оцінки роботи.

Текст основної частини поділяють на розділи.

Заголовки структурних частин роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ” друкують великими літерами з вирівнюванням по центру сторінки.

Розділи нумерують арабськими цифрами (н-д, РОЗДІЛ 1)

Кожну структурну частину (“ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”) треба починати з нової сторінки.

Не допускається розташування на одній сторінці одночасно таблиці й ілюстрації, якщо між ними відсутня текстова частина обсягом не менше 4 рядків.

Переліки, за потреби, можуть бути наведені всередині розділів. Перед переліком ставлять двокрапку. Перед кожною позицією переліку треба ставити тире (–) або використовувати арабські цифри з дужкою чи крапкою. Н-д,

– текст текст текст;

– текст текст текст.

або

1. Текст текст текст.

2. Текст текст текст.

або

1) текст текст текст;

2) текст текст текст;

3) текст текст текст.

Інше маркування переліків у тексті курсової роботи не допускається.

У тексті роботи в разі необхідності зазначення назви надавача платіжних послуг (банківської установи) треба використовувати офіційну назву банку. Наприклад, не ПриватБанк, а ПАТ КБ “ПриватБанк”; не банк Укрсиббанк, а АТ “УкрСиббанк”. Недоречно розривати аббревіатуру, що вказує на форму

господарювання (АТ, ПАТ тощо), та саму назву банку (“ПриватБанк”, “УкрСиббанк” тощо).

З метою недопущення розриву між рядками прізвищ та ініціалів, аббревіатур, цифр та одиниць їх виміру тощо між ними замість пробілу (клавіша Space) використовують нерозривний пробіл (комбінація клавіш Ctrl+Shift+Space).

У тексті роботи потрібно використовувати однотипне позначення лапок – н-д, “текст текст текст”.

Правила цитування. Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору варто наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

2) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

3) кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні, що дає значну економію тексту, необхідно бути точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Посилання на використані джерела в тексті роботи треба зазначати порядковим номером за списком використаних джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, “... у працях [1–7; 10]...”. Якщо наводять

цитату, то позначають порядковий номер джерела і номер сторінки, наприклад, [1, с. 35]).

Правила оформлення таблиць. Цифровий, а також у разі необхідності текстовий матеріал у роботі варто оформляти у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати змістовий заголовок, у якому відображається: найменування показників, що наведені в таблиці, найменування установи і, нарешті, період, за який наводяться дані.

Заголовок розміщують після слова “Таблиця”. Слово “Таблиця” та її заголовок починають із великої літери. Назву не підкреслюють.

Напис “Таблиця” розміщують над правим верхнім кутом таблиці (вирівнювання по правому краю) із зазначенням номера.

Таблиці нумерують окремо в межах кожного розділу арабськими цифрами (за винятком таблиць, наведених у додатках). Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділених крапкою, наприклад, “Таблиця 2.1” (перша таблиця другого розділу).

Заголовки граф і рядків таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – із малих, якщо вони самостійні. Рекомендується одиниці виміру зазначати в тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються. У таблицях рекомендовано використовувати шрифт TimesNewRoman, кегль 11 або 12, і, в разі необхідності, вертикальний напрям тексту з поворотом проти годинникової стрілки.

Розташовуючи в графах цифрові дані, необхідно пам’ятати про однакову розрядність даних, тобто розряди цифр і коми перед десятковими дробами повинні розміщуватися на одній вертикалі. Кількість знаків після коми (зокрема нулі) у всіх числах повинна бути однаковою.

Цифровий матеріал необхідно вказувати з вирівнюванням по центру графі.

Невеликі таблиці варто розміщувати в тексті, великі – у додатках.

Не допускається розташування таблиці в основному тексті, якщо, крім таблиці, на сторінці відсутня текстова частина обсягом не менше 4 рядків.

У разі необхідності переносу таблиці на іншу сторінку заголовки не повторюють, а повторюють лише шапку і зверху праворуч вказують “Продовження таблиці ...”, наприклад “Продовження таблиці 2.1”. Якщо таблиця за обсягом перевищує дві сторінки, на останній сторінці пишуть “Закінчення таблиці 2.1”.

Таблицю варто розміщувати зручно для читання без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

У тексті повинен бути логічний підхід до таблиці, вказівки для чого таблиця була складена. Наприклад, “Для характеристики основних показників платіжного ринку складемо таблицю...” або ж “Для аналізу показників платіжного ринку скористаємося даними таблиці 2.1”.

Перед таблицею обов’язково повинна йти коротка характеристика (аналіз) її цифрових даних із посиланням на таблицю.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті роботи. Якщо перше згадування про таблицю розміщується наприкінці сторінки і місця для розташування всієї таблиці не вистачає, її можна розмістити на наступному аркуші. В цьому разі вільне місце на сторінці першої згадки про таблицю заповнюють текстом, що мав би бути розташований після таблиці. Аналогічно оформляють і рисунки.

Не можна залишати не заповненим текстом більше, ніж 2 см з нижнього краю аркуша (окрім випадків закінчення розділу).

При посиланні на таблицю у тексті (без дужок) вказують слово “таблиця”, якщо посилання надається в дужках, то зазначають скорочене слово “табл.” і номер таблиці, наприклад: “Як свідчать дані таблиці 2.1, активність платіжного ринку можна оцінити ...” або ж “Активність платіжного ринку можна оцінити ... (табл. 2.1).” Повторні посилання на таблицю варто давати зі скороченим словом “див.”, наприклад: “... (див. табл. 2.1)”.

Правила оформлення рисунків. Робота повинна бути достатньо проілюстрована (схемами, графіками, кресленнями, фотографіями, діаграмами). Ілюстрацію позначають словом “Рисунок”, скорочено “Рис.”, яке разом з

назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, “Рис. 3.1. Бізнес-модель переказу коштів з ініціативи платника”, нумерують в межах розділу арабськими цифрами.

Після назви ілюстрації повинно бути посилання на джерело інформації або, якщо це власна розробка, то зазначити це текстом під ілюстрацією, наприклад,

Рис. 1.5. Загальний обсяг платежів, оброблених у СЕП НБУ
у 2020–2022 рр. [11, с. 48]

для рис., запозиченого з конкретного джерела

Рис. 1.6. Зміна організаційної структури СЕП НБУ*

*Складено автором на основі [3; 7]

для текстового рис. або схеми, складених автором власноруч з використанням інформації з різних джерел.

Рис. 2.3. СЕП НБУ: факти та цифри, 2020–2022 рр.*

*Побудовано автором на основі [10; 11]

якщо йдеться про графік або діаграму, побудовану на основі статистичних даних.

За такою ж схемою вказують посилання і в таблицях.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою, наприклад, “Рис. 1.2”. (другий рис. першого розділу роботи).

Ілюстрації повинні бути розміщені так, щоб їх можна було зручно розглядати без повороту роботи. Якщо це неможливо, то ілюстрації розташовують так, щоб для їх вивчення можна було повернути роботу за годинниковою стрілкою.

Не допускається розташування ілюстрації в основному тексті, якщо крім неї на сторінці відсутня текстова частина обсягом не менше 4 рядків.

Позначаючи окремі ряди даних у діаграмах треба використовувати різне штрихування або кольоровий друк.

Посилаючись на ілюстрацію варто зазначити її повний номер, наприклад: “**На рис. 2.1 наведено...**”, а повторні посилання на ілюстрацію необхідно давати зі скороченим словом “див.”, наприклад, “**(див. рис. 2.1)**”.

Дозволено розміщувати декілька рисунків на одній сторінці, однак між ними має бути текстова частина.

Не варто переобтяжувати ілюстрації інформацією. На одному графіку рекомендовано відображати не більше чотирьох залежностей.

Після тексту перед рисунком, а також після назви рисунка перед продовженням тексту роботи варто залишати один вільний рядок.

Зразки оформлення основної частини роботи з ілюстраціями наведені у додатку Д.

Правила оформлення додатків. Додатки наводять наприкінці роботи після списку використаних джерел, їх оформляють як продовження роботи, розташовуючи в порядку згадки про них у тексті основної частини курсової роботи.

Перед додатками після списку використаних джерел повинен міститися аркуш, на якому посередині прописними літерами кеглю 36 друкують слово “ДОДАТКИ”.

У додатках розміщують допоміжний матеріал, наприклад, звітні форми про діяльність об’єкта дослідження, таблиці допоміжних цифр тощо.

У матеріалах додатків допускається використання шрифту кеглю 10 та одинарного міжрядкового інтервалу.

Додатки потрібно позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, І, Є, З, И, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, Додаток А, Додаток Б і т. д.

Нумерація ілюстрацій, таблиць, формул, що є в тексті додатка, здійснюється в межах кожного додатка окремо.

Якщо таблиці не вміщуються на одній сторінці додатку, то їх розміщують на декількох сторінках, а в правому верхньому куті кожної з них роблять напис “Продовження таблиці ...” і вказують відповідний номер, наприклад: “Продовження таблиці Б.1”. У посиланнях у тексті роботи на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, що містяться в додатках, рекомендовано писати:

“... на рисунку А.2 Додатку А...”, “... в таблиці Б.3 Додатку Б...”.

Брошування та подання курсової роботи на реєстрацію. Останній етап завершення курсової роботи — її зовнішнє оформлення. Готову *роздруковану роботу брошують*, використовуючи *папку з планкою-затиском*.

Курсову роботу складають у такій послідовності: титульний аркуш → завдання → зміст роботи → вступ → перший розділ → другий розділ → третій розділ → висновки → список використаних джерел → додатки.

Завершену і належним чином сформовану наукову роботу у визначений термін подають для реєстрації на кафедру. На підставі розгляду науковим керівником виконаної курсової роботи та рецензування на відповідність її визначеним вимогам ухвалюють рішення про допущення роботи до захисту.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Розвиток платіжної інфраструктури в Україні
2. Вплив цифровізації на розвиток платіжних послуг в Україні
3. ФінТех інновації у банківському секторі України
4. Захист інформації та безпека застосування платіжних інструментів у системі безготівкових розрахунків
5. Цифрові валюти центральних банків: світова практика та майбутнє в Україні
6. Безготівкова економіка в Україні: тенденції та перспективи
7. Електронні гроші як інноваційний засіб платежу
8. Платіжні картки в системі безготівкових розрахунків України
9. Ризики та безпека безготівкових розрахунків в Україні
10. Новітні платіжні технології у розвитку сфери банківських послуг України
11. Перспективи розвитку ринку дистанційного банківського обслуговування в Україні
12. Роль НБУ в організації діяльності платіжних систем
13. Розвиток платіжних систем в економіці України
14. Нагляд (оверсайт) за платіжними системами в Україні
15. Становлення та розвиток платіжного ринку в Україні
16. Розвиток платіжно-розрахункових відносин у глобальному економічному просторі
17. Державні платіжні системи в економіці України
18. СЕП НБУ: тенденції та перспективи розвитку
19. Розвиток карткових платіжних систем в Україні
20. Системи переказу коштів: світовий досвід і практика в Україні

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

№	Критерій оцінювання	Кількість балів (макс.)	Кількість балів (факт.)
1.	Вступ:	<u>10</u>	
	<i>Обґрунтування актуальності теми дослідження</i>	<i>1</i>	
	<i>Мета та завдання дослідження</i>	<i>4</i>	
	<i>Об'єкт, предмет дослідження</i>	<i>2</i>	
	<i>Опис інформаційної бази та методів дослідження</i>	<i>2</i>	
	<i>Характеристика розділів роботи</i>	<i>1</i>	
2.	Глибина теоретичного дослідження проблеми (Розділ 1):	<u>15</u>	
	<i>Огляд теоретичних положень досліджуваної проблематики, викладених у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативно-правового регулювання</i>	<i>5</i>	
	<i>Глибина розкриття головних фінансових категорій згідно з темою дослідження</i>	<i>5</i>	
	<i>Відповідність змісту розділу сучасним тенденціям розвитку економічної науки</i>	<i>5</i>	
3.	Якість поданої аналітичної інформації (Розділ 2):	<u>15</u>	
	<i>Достовірність аналітичної інформації та її відповідність часовим параметрам</i>	<i>5</i>	
	<i>Глибина аналітичної інформації (повнота використаних критеріїв аналізу)</i>	<i>5</i>	
	<i>Аргументовані висновки й узагальнення на основі проведеного аналізу</i>	<i>5</i>	
4.	Обґрунтування шляхів розв'язання виявлених проблем, цінність практичних пропозицій (Розділ 3):	<u>15</u>	
	<i>Рівень взаємозв'язку виявлених у Р.2. проблем із запропонованими у Р.3. шляхами їхнього вирішення</i>	<i>5</i>	
	<i>Наявність авторських пропозицій вирішення досліджуваної проблематики</i>	<i>5</i>	
	<i>Рівень узагальнення практичних пропозицій вирішення досліджуваної проблематики, викладених у працях вітчизняних і зарубіжних науковців</i>	<i>5</i>	
5.	Обґрунтованість сформульованих висновків	<u>5</u>	
6.	Взаємозв'язок поставлених завдань, структури роботи і висновків	<u>5</u>	
7.	Оформлення роботи, списку використаних джерел, наявність посилань на використану літературу, додатків:	<u>10</u>	
	<i>Відповідність технічним вимогам щодо оформлення курсових робіт (шрифт, параметри сторінки, абзацний відступ, міжрядковий інтервал, вирівнювання тексту)</i>	<i>2</i>	
	<i>Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам, дотримання пропорційності розділів</i>	<i>1</i>	
	<i>Відповідність оформлення списку літератури встановленим вимогам</i>	<i>1</i>	
	<i>Якісні характеристики списку літератури</i>	<i>2</i>	
	<i>Наявність посилань на використану літературу</i>	<i>2</i>	
	<i>Кількісні та якісні характеристики поданих додатків</i>	<i>2</i>	
Письмова частина		<u>75</u>	
8.	Обізнаність та компетентність студента у досліджуваній темі при виступі на захисті курсової роботи та відповідях на додаткові запитання	<u>25</u>	
	<i>Виступ (презентація результатів курсової роботи):</i>	<i>15</i>	
	— усна презентація	<i>10</i>	
	— презентація з використанням PowerPoint або інших програм	<i>15</i>	
	<i>Відповіді на додаткові запитання</i>	<i>10</i>	
Разом		<u>100</u>	

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни “Платіжні системи і технології”

на тему:

“

”

Студента(ки) 1 курсу групи ЕкфМ-1_3
спеціальності 072
“Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок”

_____ (прізвище та ініціали у родовому відмінку)

Керівник: _____ кафедри фінансів,
(посада)
грошового обігу і кредиту,

_____ (науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (вчене звання, прізвище та ініціали)

м. Львів – 2023 рік

Додаток Б

Зразок оформлення завдання на курсову роботу

Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту

проф. Крупка М.І.

“ _____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я НА КУРСОВУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові керівника, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “ _____ ” _____ 20__ р. № _____

2. Строк подання студентом роботи “ _____ ” _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи _____

1.

2.

3.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Вступ

Розділ 1.

Розділ 2.

Розділ 3.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток В
Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

	стор.
Вступ.....	4
Розділ 1. _____	7
Розділ 2. _____	15
Розділ 3. _____	23
Висновки.....	31
Список використаних джерел.....	33
Додатки.....	35

Додаток Д Зразок оформлення основної частини роботи

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ CASHLESS ЕКОНОМІКИ

.....

Європейські країни, в тому числі й Україна, впродовж останнього десятиліття розбудовували власні системи безготівкових розрахунків за умов системних змін у світовій економіці та з урахуванням потрібних вимог до платіжних систем на регіональному й міжнародному рівнях. Не дивно, що сім європейських держав увійшли в топ-15 країн світу, які рухаються до безготівкової форми розрахунку, а саме [3]:

- за даними Світового банку, Норвегія – найближча до безготівкового майбутнього країна Європи (*перелік починається з малої літери і закінчується крапкою з комою*);
- перехід до безготівкового суспільства заохочується законом у Швеції;
- у Великій Британії дев'ять з десяти осіб мають дебетові картки, а дві третини – кредитні;
- центральний банк Фінляндії передбачає, що до кінця 2029 року країна стане повністю безготівковою.

Бесчастна Д.О. вказує, що перехід до безготівкової форми розрахунків має як свої переваги так і недоліки [5, с. 27]. *зразок оформлення посилання на використане джерело інформації*

.....

Варто зазначити, що Закон України “Про платіжні послуги” розмежує поняття “платіжна послуга” та “платіжна операція”, які водночас пов’язані між собою (табл. 1.1). *“підводка” в тексті Розділу 1 до таблиці 1, після якої розміщують саму таблицю*

Таблиця 1.1

Відмінності та взаємозв’язок між платіжною операцією та платіжною послугою*

Платіжна операція	Платіжна послуга
Будь-яке внесення, переказ або зняття коштів незалежно від правовідносин між платником і отримувачем, які є підставою для цього	Передбачена Законом України “Про платіжні послуги” діяльність надавача платіжних послуг з виконання та/або супроводження платіжних операцій

*Складено автором на основі [3]

Зразок оформлення в Розділі 1 текстової таблиці 1 і посилання на джерело інформації, використовуючи яке автор самостійно побудував таблицю

РОЗДІЛ 2

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ CASHLESS ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Серед головних переваг використання міжнародного стандарту ISO 20022 у платіжній інфраструктурі України можна виділити такі:

- 1) гармонізація українського платіжного простору зі світовим;
- 2) включення нових гравців платіжного ринку та платіжних інструментів, відповідно до другої платіжної директиви ЄС (PSD2);
- 3) підвищення рівня обслуговування, ефективності та прозорості платежів;
- 4) посилення захисту інформації.

Результати діяльності Системи BankID НБУ показано на рис.2.1. зразок оформлення “підводки” в тексті Розділу 2 до рис. 1

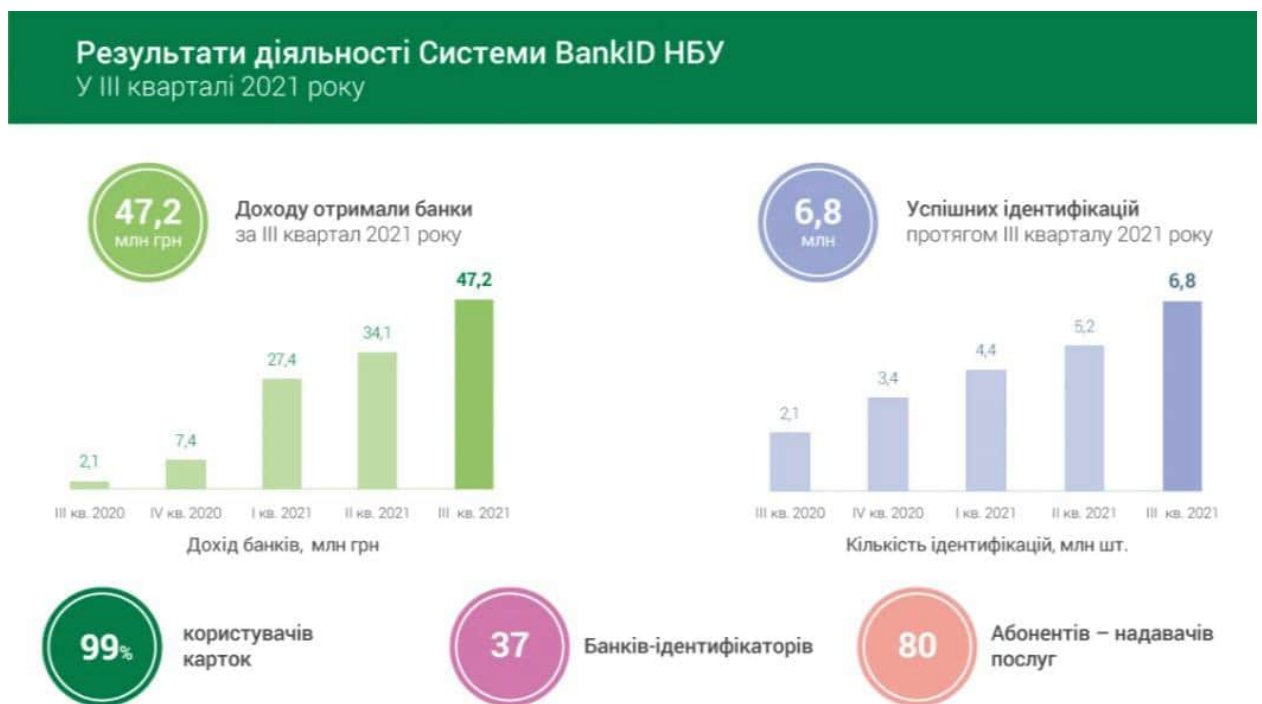

Рис.2.1. Результати діяльності Системи BankID [15]

Зразок оформлення в тексті Розділу 2 рис. 1 і посилання на джерело інформації

Додаток Е

Зразок оформлення списку використаних джерел

Наведені типові приклади оформлення законодавчих і нормативно-правових актів, монографій, статей у фахових наукових виданнях та інформаційно-аналітичних виданнях, тез наукових конференцій, аналітичних звітів, підручників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банківська система: підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
2. Види електронних платіжних засобів, які емітовані українськими банками на 01.09.2022. Офіційне Інтернет-представництво НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments>
3. Вишивана Б.М. Модернізація платіжного ринку України в умовах цифровізації економіки. Фінансові інструменти сталого розвитку економіки : матер. 5-ої міжнар. наук.-практ. конференції (Чернівці, 27 квітня 2023 р.). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С. 303–306.
4. Вишивана Б., Дяків Ю. Вплив інноваційних технологій на розвиток безготівкових розрахунків в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Вип. 57. Львів, 2019. С. 91-103.
5. Вишивана Б.М., Козак Д.А. Платіжне шахрайство в Україні: види та методи боротьби. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2021. № 9 : за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences», що проходила 22 жовтня 2021 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporate Management» (Відень, Австрія). С. 72–76. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/article/view/15528/13991>

6. Волохата В.Є. Міжнародний досвід розвитку ринку платіжних карток і проблеми функціонування платіжних карток в Україні. *БізнесІнформ*. 2022. № 4. С. 119 – 124.
7. Діяльність в Україні платіжних систем, I півріччя 2023 р. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/diyalnist-v-ukrayini-platijnih-sistem-i-pivrichchya-2023-roku>
8. Запрацювало нове покоління СЕП – на базі стандарту ISO 20022 в цілодобовому режимі. Квітень 2023. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zapratsyuvalo-nove-pokolinnya-sep--na-bazi-standartu-iso-20022-v-tsilodobovomu-rejimi>
9. Звіт з оверсайту інфраструктури фінансового ринку, 2022 рік. Офіційне Інтернет-представництво НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Report_oversight_2022.pdf?v=7
10. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг : затв. постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>.
11. Інструкція про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті : затв. постановою Правління НБУ 03.03.2023 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016500-23#Text>
12. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків : затв. Постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#top>
13. Інформаційна кампанія з протидії платіжному шахрайству. НБУ. URL: <https://promo.bank.gov.ua/stopfraud/>
14. Міщенко В., Науменкова С., Міщенко С. Теоретичні засади та практичні аспекти впровадження і використання цифрових грошей. *Економічна теорія*. 2022. № 2. С.44–66.

15. Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними : затв. постановою Правління НБУ 29.09.2022 р. № 210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0210500-22#n2>
16. Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : затв. Постановою Правління НБУ 29.07.2022 р. № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#top>
17. Положення про порядок здійснення оверсайту платіжної інфраструктури в Україні : затв. Постановою Правління НБУ 24.08.2022 р. № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0187500-22#Text>
18. Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг : затв. Постановою Правління НБУ 26.09.2022 р. № 208. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0208500-22#Text>
19. Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia>
20. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679–XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
21. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#top>
22. Проект концепції системи миттєвих платежів. Київ. 2021. НБУ. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Draft_concept_instant_payment_system.pdf?v=6
23. Річний звіт Національного банку України за 2022 рік. POWER BANKING. Офіційне Інтернет-представництво НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-ukrayini-za-2022-rik>
24. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія / О.В. Дзюблюк, В.В. Корнєєв, В.І. Міщенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2017. 298 с.

Додаток Ж

Правила оформлення додатків та ілюстрацій, винесених у додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Державні платіжні системи України*

Найменування платіжної системи	Вид	Найменування оператора
Система електронних платежів	міжбанківська	Національний банк України
Національна платіжна система “Український платіжний ПРОСТІР”	карткова	Національний банк України

*Складено автором на основі [5]

Правила оформлення додатків та ілюстрацій, винесених у додатки

Додаток Б

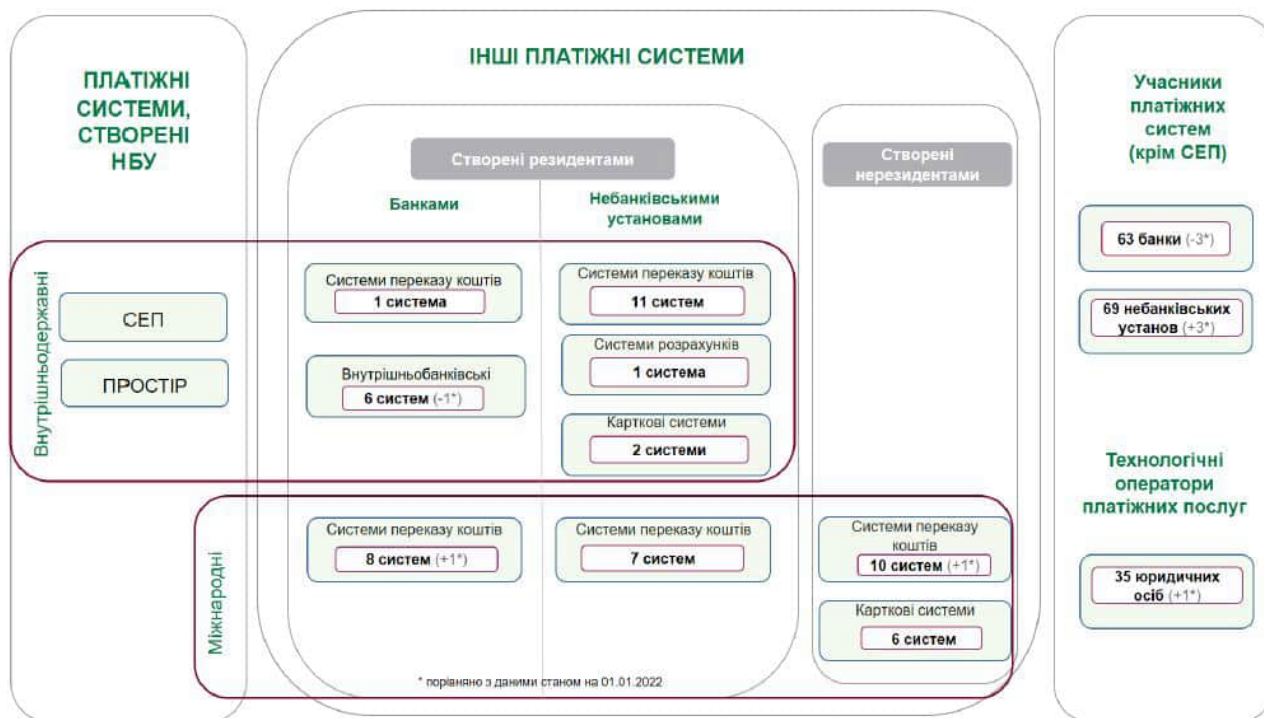

Рис. Б.1. Платіжний ландшафт України станом на 01.01.2023 р. [12]